



ਫੜਮਾਰ ਕਾਂ

(ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ)

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ

ਫੜਮਾਰ ਕਾਂ

(ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ)

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ



ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ
ਕਥਾ ਨਿਵਾਸ, ਬੀ-6, ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਗਰੀ, ਬਠਿੰਡਾ

ਫੜਮਾਰ ਕਾਂ

(ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ)

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ

643-ਐਲ, ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ, ਜਲੰਧਰ-144003

ਫੋਨ : 0181-2270454, 95012-64465

Email: gsj1944@yahoo.com

© author

ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ : ਜਨਵਰੀ 2010

ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ :

ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ

ਕਥਾ ਨਿਵਾਸ, ਬੀ-6, ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਗਰੀ, ਬਠਿੰਡਾ

ਫੋਨ 0164-2214386, 94175-81936

Email: attarjeet_bti@rediffmail.com

ਟਾਈਟਲ+ਟਾਈਪਸੈਟਿੰਗ:

 P GRAPHICS
94179-54581

ਪ੍ਰਿੰਟਰ: ਆਰ.ਕੇ. ਆਫਸੈੱਟ, ਦਿੱਲੀ



ਕੀਮਤ : 20/-

ਏਸੇ ਕਲਮ ਤੋਂ :

- ਹਾਥੀ ਦਾ ਅੰਡਾ (ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ)
- ਨੀਲਾ ਲੁੰਬੜ (ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ)

ਸਮਰਪਣ

ਮੂਲ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪਿਆਰੇ ਵਿਆਜ
ਸਿਧਾਂਤ, ਜੰਨਤ ਤੇ ਮੰਨਤ

ਨੂੰ

ਤਰਤੀਬ

ਕੀ	ਕਿਥੇ
ਪਰਾਕਥਨ	6
ਚਲਾਕ ਪੁੱਤਰ	7
ਪੁੱਤਰ ਪਰੇਰਕ ਦਾ ਟਿਭ ਜਾਣਾ	11
ਫੜਮਾਰ ਕਾਂ	13
ਆਲਸੀ ਚਿੜਾ	15
ਕਾਂ ਕਾਲੇ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ	17
ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿਲਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ	19
ਦੌਤ, ਚੋਰ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਗਾਂ	21
ਵਡਮੁੱਲੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ	24
ਮੱਛ ਰਾਜਕੁਮਾਰ	26
ਅੱਧੋ ਅੱਧ	29
ਇੱਕ ਅੱਖ ਵਾਲੀ ਮਾਂ	31
ਪਹਿਲੇ ਕੋਣ?	34
ਭੇਡ ਦੀ ਖੱਲ ਵਾਲਾ ਬਘਿਆੜ	37
ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਖੇਤਾ	38

ਪਰਾਕਥਨ

ਸਕੂਲ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਉੱਥੇ ਦੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਤਕ ਦੀ ਸੌਖੀ ਪਹੁੰਚ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਂ ਅਨੁਵਾਦਤ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਮੈਂ ਪਰਲ ਸ. ਬੱਕ ਦੇ ਜਗਤ ਪਰਸਿੱਧ ਨਾਵਲ 'ਗੁੱਡ ਅਰਥ' ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਰੀ ਰੁਚੀ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਪਰਕਾਸ਼ਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਛਪਿਆ ਵਡਮੁੱਲਾ ਸਾਹਿਤ। ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਮੈਂ ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਸਮਾਂ ਮਿਲਿਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਕਾਲਜ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਕੁਝ ਕਹਾਣੀਆਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰ 'ਕੌਮੀ ਦਰਦ' 'ਚ ਵੀ ਛਪੀਆਂ। ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ/ਲਿਖਣ ਦੀ ਚੇਟਕ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹਾਜ਼ਰੀ ਰਜਿਸਟਰ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਕਰਨ ਦਾ ਜਨੂੰਨ ਸੀ। ਕੁਝ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਲੇਖ, ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ, ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਅਜੀਤ, ਅੱਜ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਜਗਬਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ 'ਚ ਵੀ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਪਰ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਨਾ ਦੇ ਸਕਿਆ। 1965 ਵਿਚ ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਕਿਤਾਬ 'ਹਾਥੀ ਦਾ ਅੰਡਾ' ਰਾਜਰੂਪ ਪਰਕਾਸ਼ਨ ਜਲੰਧਰ ਨੇ ਛਾਪੀ ਜਿਹੜੀ ਧੜਾਧੜਾ ਵਿਕ ਗਈ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਕਾਪੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨਾ ਤੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੁਲਵਕਤੀ ਬਣ ਗਈ ਜਿਸਦਾ ਸਿੱਟਾ ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਇਸ ਸੰਗਰਹ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ/ਲਿਖਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਜਨਵਰੀ, 2010

ਜਲੰਧਰ।

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ

ਚਲਾਕ ਪੁੱਤਰ

ਕਾਲੂ ਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਾਲ ਸਨ ਰਹਿ ਰਹੇ ਪਰਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ, ਉਸਦਾ ਬਿਰਧ ਬਾਪੂ ਲਾਲੂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਾਲੂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਬਾਲੂ। ਲਾਲੂ ਬਹੁਤ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਕੰਮ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦਾ, ਬੱਸ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਬੈਠਾ ਬੋਲਦਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਕਦੇ ਪਾਣੀ ਮੰਗਦਾ ਅਤੇ ਕਦੇ ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਕਾਲੂ ਨੇ ਲੱਲੋ ਪੱਤੋ ਕਰਕੇ ਲਾਲੂ ਨੂੰ ਵਰਚਾ ਲਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਲੈ ਕੇ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੁੱਢਾ ਬਾਪ ਲਾਲੂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਣ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਾਲੂ ਨੇ ਬੈਲ ਗੱਡੀ ਅੱਗੇ ਬੈਲਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਵੱਲ ਫੜਕੇ ਲਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕਾਲੂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤਾਂ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਚ ਖੜੀ ਦੇਖ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਬਾਲੂ ਭੱਜਾ ਭੱਜਾ ਬਾਹਰ ਆਇਆ।

“ਦਾਦਾ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਹੋ”, ਬਾਲੂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ।

“ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ”, ਕਾਲੂ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

“ਮੈਂ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾਊਂਗਾ”, ਬਾਲੂ ਨੇ ਜਿਦ ਕੀਤੀ।

“ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ, ਤੂੰ ਬੇਟਾ ਇੱਥੇ ਹੀ ਰਹਿ, ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਤੈਨੂੰ ਮਠਿਆਈ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦੇਵੇਗੀ”, ਕਾਲੂ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ। ਬਾਲੂ ਦੀ ਮਾਂ ਵੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਚ ਖੜੀ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ, “ਬਾਲੂ ਅੰਦਰ ਆ ਜਾ, ਕੱਲ੍ਹ ਤੇਰਾ ਬਾਪੂ ਤੇਰੇ ਲਈ ਮਠਿਆਈ ਲਿਆਇਆ ਸੀ, ਆ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਦੇਵਾਂ।”

ਬਾਲੂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਉਹ ਉਸਦੇ ਮਗਰ ਵੀ ਦੌੜੀ, “ਮੁੜਦਾ ਕਿ ਨਹੀਂ?”

ਪਰ ਬਾਲੂ ਗੱਡੀ ਦੇ ਮਗਰ ਦੌੜਿਆ ਅਤੇ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਉੱਪਰ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ।

“ਦਾਦਾ, ਮੈਂ ਵੀ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜਾਊਂਗਾ।”

“ਬਾਲੂ, ਤੂੰ ਵੀ ਕੇਹੀ ਸਿਰਦਰਦੀ ਏਂ”, ਕਾਲੂ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਹੁਣ ਤਾਂ ਏਹਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਹੀ ਜਾਣਾ ਪਊਗਾ ਪਰ ਮੈਂ ਯਕੀਨਨ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੂੰਗਾ ਕਿ ਇਹਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗੇ।” ਅਗਾਂਹ ਗਏ ਤਾਂ ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਭੂਮੀ ਆ ਗਈ। ਉੱਥੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਕਾਲੂ ਨੇ ਗੱਡੀ ਰੋਕ ਲਈ।

“ਤੁਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਇੱਥੇ ਰੁਕੋ, ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਹੀ ਮੁੜਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ”, ਕਾਲੂ ਨੇ ਦਾਦੇ ਪੋਤੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ।

ਸਿਵਿਆਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਇਕਾਂਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਕਾਲੂ ਨੇ ਕਹੀ ਨਾਲ ਟੋਆ ਪੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਬਾਦ ਬਾਲੂ ਵੀ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਲੱਭਦਾ ਲੱਭਦਾ ਉੱਥੇ ਆ ਗਿਆ। “ਬਾਪੂ, ਇਹ ਕੀ ਕਰਦਾ ਏਂ?”

“ਜਾਹ ਆਪਣੇ ਦਾਦੇ ਕੋਲ ਦੌੜ ਜਾ”, ਕਾਲੂ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ।

“ਪਰ ਬਾਪੂ, ਤੂੰ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਏਂ?”

“ਤੈਨੂੰ ਦਿਸਦਾ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਟੋਆ ਪੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।”

“ਪਰ ਬਾਪੂ ਕਿਉਂ? ਕੀ ਇੱਥੇ ਕੋਈ ਖਜਾਨਾ ਦੱਬਿਆ ਹੋਇਆ ਏ?”

ਕਾਲੂ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਚੰਗਾ ਤਾਂ ਏਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਏਹਨੂੰ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ।

“ਪੁੱਤਰਾ, ਮੈਂ ਕਬਰ ਪੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਤੇਰੇ ਦਾਦੇ ਲਈ”, ਕਾਲੂ ਨੇ ਕਿਹਾ।

“ਦਾਦੇ ਲਈ? ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਅਜੇ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ, ਮਰਿਆ ਥੋੜੇ ਹੈ।”

“ਹਾਂ, ਹਾਂ, ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਬਿਰਧ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਘਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਖਾਣ ਨੂੰ ਹੀ ਮੰਗਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਬੇਕਾਰ! ਨਿਕੰਮਾ!” ਉਹਨੇ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਤਾਂ ਜੀਣਾ ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਤੇ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਏਹੀ ਠੀਕ ਸਮਝਿਆ ਜੇ ਉਸਨੂੰ ਹੁਣੇ ਹੀ ਕਬਰ ਪੁੱਟਕੇ ਦਬਾ ਦੇਈਏ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ।”

“ਉਹ! ਇਹ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਰ ਬਾਪੂ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸੱਚੇ ਸੱਚ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ।”

ਕਾਲੂ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਪਰ ਬੇਟਾ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਇਹ ਭੇਦ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਂਗਾ।”

“ਬਾਪੂ! ਕੀ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਲਈ ਕਹੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਏਂ?”

ਕਾਲੂ ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। “ਕਹੀ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਕਿੱਥੇ ਚੱਲਿਆ ਏਂ? ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਏ?” ਕਾਲੂ ਵੀ ਬਾਲੂ ਦੇ ਮਗਰ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਬਾਲੂ ਨੇ ਕਹੀ ਨਾਲ ਟੋਆ ਪੁੱਟਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

“ਬੇਟਾ! ਇਹ ਕੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਏਂ?”

“ਬਾਪੂ, ਟੋਆ ਪੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਾਦੇ ਵਾਂਗ ਉਡੀਕ ਕਰਨੀ ਪਵੇ”, ਬਾਲੂ ਬੋਲਿਆ।

“ਪਰ ਬੇਟਾ, ਤੂੰ ਇਹ ਕੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਏਂ?”

“ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕਬਰ ਪੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਜਦ ਤੂੰ ਬਿਰਧ ਹੋ ਜਾਵੇਂਗਾ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਇੱਥੇ ਦਬਾ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਇਤਜ਼ਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਊ। ਘਰੋਂ ਸਿੱਧਾ ਹੀ ਇਸ ਟੋਏ 'ਤੇ ਲੈ ਆਉਂਗਾ।”

“ਕੀ? ਕੀ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀ ਹੀ ਦਬਾ ਦੇਵੇਂਗਾ? ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਬਾਪੂ ਹਾਂ। ਏਹੋ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਤੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਆਈ?”

ਬਾਲੂ ਬੋਲਿਆ, “ਪਰ ਬਾਪੂ! ਏਹੀ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਦਾਦੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਪਰਵਾਰਕ ਰੀਤ ਚਲਦੀ ਰਹੇ।”

“ਹਾਏ ਓ ਰੱਬਾ! ਮੈਂ ਇਹ ਕੇਹੀ ਬਦਮਿਸਾਲ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਸੀ, ਬੇਟਾ ਤੂੰ ਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਮੈਂ ਤੇ ਇੱਕ ਪਾਪ ਕਮਾਉਣ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਆ ਬੇਟਾ ਆਪਾਂ ਦਾਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੁੜ ਘਰ ਚੱਲੀਏ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਹ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਕਰੀਏ। ਚੰਗੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ ਚੰਗਾ ਹੀ ਮਿਲੇਗਾ।”

ਪੱਤਰ ਪਰੇਰਕ ਦਾ ਟਿਭ ਜਾਣਾ

ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਇੱਕ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਐਡੀਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਪਰੇਰਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਜਕ ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਪੱਤਰ ਪਰੇਰਕ ਜਿੱਥੇ ਸਮਾਰੋਹ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਉੱਧਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਰਾਹ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਦੋਸਤ ਮਿਲ ਪਏ। ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਰਲ਼ਕੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਪੱਤਰ ਪਰੇਰਕ ਇਹ ਭੁੱਲ ਹੀ ਗਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਸ਼ਾਮੀਂ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਸਮਾਰੋਹ ਕਵਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦ ਉਸਨੂੰ ਯਾਦ ਆਇਆ ਤਾਂ ਤਕਰੀਬਨ ਰਾਤ ਦੇ ਗਿਆਰਾਂ ਵੱਜ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਹ ਉੱਥੇ ਹੀ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮਾਰੋਹ ਬਾਰੇ ਫਰਜ਼ੀ ਹਾਲ ਲਿਖ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਐਡੀਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਪੱਤਰ ਪਰੇਰਕ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਹ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਰੋਹ ਤਾਂ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਦੇ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਇਤਲਾਹ ਦੂਜੀਆਂ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸਮਾਰੋਹ ਦਾ ਹਾਲ, ਉਸਦੀ ਅਖਬਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਛਾਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪੱਤਰ ਪਰੇਰਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਐਡੀਟਰ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਪਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਲਈ ਐਡੀਟਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਉਹ ਸ਼ਹਿਰੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਬਾਦ ਪੱਤਰ ਪਰੇਰਕ ਵਾਪਸ ਸ਼ਹਿਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਐਡੀਟਰ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ, “ਕਿਉਂ ਬਈ, ਕਿੱਥੇ ਭੱਜ ਗਏ ਸੀ, ਕਦੇ ਨਜ਼ਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਏ।” ਤਾਂ ਪੱਤਰ ਪਰੇਰਕ ਬੋਲਿਆ,

“ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਹ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੇਇਤਬਾਰੇ ਅਖਬਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ, ਜਿਹੜਾ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਛਾਪੇ।” ਐਡੀਟਰ ਸਾਹਿਬ ਚੁੱਪ ਸਨ।



ਫੜਮਾਰ ਕਾਂ

ਇੱਕ ਵੇਰਾਂ ਹੰਸਾਂ ਦੀ ਡਾਰ ਉਡਦੀ ਉਡਦੀ ਨਦੀ ਕਿਨਾਰੇ ਆ ਗਈ। ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਕਲਮੁਕੱਲਾ ਕਾਂ ਕੁੱਦਦਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਘਿਰਣਾ ਭਰੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨੇ ਕੋਹਜੇ ਜਿਹੇ ਉੱਡਦੇ ਹੋ! ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਪਰਾਂ ਨੂੰ ਫੜਫੜਾਉਣਾ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਮਲਕੜੇ ਜਿਹੇ ਹਵਾ 'ਚ ਵਹਿ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਹਵਾ 'ਚ ਖੜਬਾਜ਼ੀ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹੋ? ਨਹੀਂ, ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਸੋਂ ਬਾਹਰੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ। ਆਓ ਅਸੀਂ ਉੱਡਣ 'ਚ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰੀਏ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿਖਾਉਂਗਾ ਕਿ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰਨਾ ਅਸਲ 'ਚ ਹੈ ਕੀ।”

ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਭੁੱਚਰ ਜਿਹੇ ਨਰ ਹੰਸ ਨੇ ਚੈਲੰਜ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਕਾਂ ਨੇ ਉਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਉਡਾਰੀ ਸੂਰਮਗਤੀ ਦਾ ਪਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਚੱਕਰਾਂ 'ਚ ਉੱਡਿਆ, ਝਪਟਾ ਮਾਰ ਕੇ ਤੀਰ ਵਾਂਗ ਹੇਠਾਂ ਨੂੰ ਆਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਹਵਾ ਵਿਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਾਜ਼ੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਅਤੇ ਜਿੱਤ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ ਕਾਂ ਕਾਂ ਕਰਦਾ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਆ ਗਿਆ।

ਹੁਣ ਹੰਸ ਦੀ ਵਾਰੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਵਾ ਵਿਚ ਠੱਲਿਆ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰ ਉੱਪਰ ਉਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਉੱਡਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਹੰਸ ਦੇ ਉੱਡਣ-ਢੰਗ ਬਾਰੇ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਮਖੌਲੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਅਗਾਂਹ ਅਗਾਂਹ ਉਹ ਉਡਦੇ ਗਏ। ਆਖਰਕਾਰ ਧਰਤੀ ਦਿਸਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਪਾਣੀ ਹੀ ਪਾਣੀ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੰਸ ਦੀ ਉਡਾਣ ਬਾਰੇ ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਘਟਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਇਕਦਮ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਉਹ ਥੱਕਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਏਨਾ ਥੱਕ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਲਈ ਹਵਾ ਵਿਚ ਠਹਿਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਪਾਣੀ 'ਚ ਡਿਗਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ

ਉਸਨੂੰ ਜੱਦੋ ਜਹਿਦ ਕਰਨੀ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ।

ਹੰਸ ਨੇ ਕਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਕੀਤਾ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਛੋਹ ਰਹੇ ਹੋ? ਕੀ ਇਹ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੈਂਤੜਾ ਹੈ?”

“ਨਹੀਂ”, ਕਾਂ ਬੋਲਿਆ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਹੋਰ ਉੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਰਿਹਾ।

“ਮੈਂ ਮੁਸੀਬਤ 'ਚ ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਫੜ੍ਹ ਮਾਰਨ ਤੇ ਲਾਹਨਤ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਮਦਦ ਨਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਡੁੱਬ ਜਾਵਾਂਗਾ।”

ਹੰਸ ਨੂੰ ਕਾਂ 'ਤੇ ਤਰਸ ਆ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰਕੇ ਮੁੜ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਲੈ ਆਇਆ।

ਆਲਸੀ ਚਿੜਾ

ਇੱਕ ਵੇਰਾਂ ਇੱਕ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਇੱਕ ਚਿੜਾ ਅਤੇ ਚਿੜੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਚਿੜਾ ਬੜਾ ਹੀ ਆਲਸੀ ਸੀ। ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਦਰਖਤ ਦੀ ਮਨਪਸੰਦ ਟਾਹਣੀ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਵਿਚਰ ਰਹੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਚਿੜੀ ਨੇ ਪਪੀੜੇ ਦੇ ਦੋ ਮੋਟੇ ਬੂਟਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇੱਕ ਰੱਸੀ ਬੰਨ੍ਹ ਲਈ ਅਤੇ ਪੀਂਘ ਬਣਾ ਲਈ। ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਪੀਂਘ 'ਤੇ ਬੈਠਕੇ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੀ ਅਤੇ ਅਰਾਮ ਵੀ ਕਰਦੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਚਿੜੇ ਨੇ ਵੀ ਪੀਂਘ 'ਤੇ ਬੈਠਕੇ ਝੂਟੇ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਪਰ ਰੱਸੀ ਮੋਟੇ ਚਿੜੇ ਦੇ ਭਾਰ ਨੂੰ ਨਾ ਸਹਾਰਦੀ ਹੋਈ ਟੁੱਟ ਗਈ। ਚਿੜਾ ਵਿਚਾਰਾ ਹੇਠਾਂ ਖੂਹ ਵਿਚ ਸਿਰ ਪਰਨੇ ਡਿਗਿਆ। ਚਿੜੀ ਨੇ ਮੱਦਦ ਲਈ ਚੀਕ ਪੁਕਾਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਸੁਣਕੇ ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਬਿੱਲੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆ ਗਈ। ਬਿੱਲੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, “ਮੈਂ ਚਿੜੇ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਬਾਹਰ ਲਿਆਵਾਂਗੀ।” ਏਨਾ ਕਹਿਕੇ ਬਿੱਲੀ ਨੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਦ ਬਿੱਲੀ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਗੁੱਚ ਚਿੜੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਖੂਹ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਚਿੜੇ ਨੂੰ ਸੁੱਕਣ ਲਈ ਜਮੀਨ 'ਤੇ ਲਿਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੋਟੇ ਤਾਜ਼ੇ ਚਿੜੇ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਬਿੱਲੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਚਿੜੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਮੈਂ ਭੁੱਖੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੋਟੇ ਚਿੜੇ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਮਾਸ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਚਿੜੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, “ਇਹ ਚਿੜਾ ਤਾਂ ਬੇਕਾਰ ਹੈ। ਜੇ ਤੂੰ ਚਾਹੇਂ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਖਾ ਸਕਦੀ ਐਂ ਪਰ ਇਸਦੇ ਸੁੱਕ ਜਾਣ ਤੱਕ ਤੈਨੂੰ ਉਡੀਕਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਚਿੜੇ ਦਾ ਮਾਸ ਕੁਰਕੁਰਾ ਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।”

ਬਿੱਲੀ ਨੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਿਰ ਲਈ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ। ਫਿਰ ਕਹਿੰਦੀ, “ਮੈਂ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਹੁਣੇ ਹੀ ਖਾਣ ਲੱਗੀ ਹਾਂ।” ਚਿੜੀ ਬੋਲੀ, “ਆਹ ਲੈ ਮਿਰਚ ਮਸਾਲਾ, ਉਸ'ਤੇ ਛਿੜਕ ਲੈ।” ਬਿੱਲੀ ਨੇ ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਤਾਹ ਚਿੜੀ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ, ਚਿੜੀ ਦਾ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਸੁੱਟਿਆ ਮਿਰਚ

ਮਸਾਲਾ ਬਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਪੈ ਗਿਆ। ਪੀੜ ਅਤੇ ਰੜਕ ਨਾਲ ਕੁਰਲਾਉਂਦੀ ਬਿੱਲੀ ਨੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ। ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਦੋ ਕੁ ਡੁੱਬਕੀਆਂ ਲਾਉਣ ਨਾਲ ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਮਿਰਚ ਮਸਾਲਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਖੂਹ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਈ ਤਾਂ ਚਿੜਾ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਚਿੜੀ ਅਤੇ ਚਿੜਾ ਦਰਖਤ ਦੀ ਇੱਕ ਉੱਚੀ ਟਾਹਣੀ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਬਿੱਲੀ ਨੇ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ, ਉਹ ਅਈਂ ਅਈਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਬਿੱਲੀ ਹੁਲੜ ਮਚਾਉਂਦੀ ਉੱਥੋਂ ਚਲੀ ਗਈ। ਇਸ ਨਾਲ ਚਿੜੇ ਦੀ ਵੀ ਸੁਸਤੀ ਲੱਥ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਵਿਹਲੇ ਬੈਠੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ।

ਕਾਂ ਕਾਲੇ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ

ਇੱਕ ਵੇਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਰੋਜ਼ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਰਜ ਅਸਮਾਨ 'ਚ ਚੱਕਰ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੀ ਹੋਇਆ, ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਦੇਖੀ। ਉਸਨੂੰ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦ ਕਦੇ ਵੀ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਸਵਰਗਾਂ 'ਚੋਂ ਖਿਸਕਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਕਲ ਧਾਰ ਕੇ ਥੱਲੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਕੋਲ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਬਿਤਾਉਂਦਾ। ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਵੀ ਸੂਰਜ ਦੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਰਹਿੰਦੀ। ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਚਾਹੁਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਸੂਰਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਲਈ ਪਿਆਰ-ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਲਾਲ ਹੀਰਾ ਭੇਜੇ। ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਰੇਸ਼ਮੀ ਪੋਟਲੀ ਲਈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਹੀਰਾ ਪਾ ਕੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਨੇੜੇ ਹੀ ਇੱਕ ਕਾਂ ਉੱਡ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸੂਰਜ ਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਉਸਦੀ ਪਰੇਮਕਾ ਨੂੰ ਇਹ ਹੀਰੇ ਵਾਲੀ ਪੋਟਲੀ ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਾਵਾਂ ਦੇ ਦੁੱਧ ਵਰਗੇ ਚਿੱਟੇ ਖੰਭ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਾਂ ਦਾ ਕਿਧਰੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਣ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸ਼ਗਨ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸੋ ਕਾਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਹੀਰਾ ਪਹੁੰਚਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਪੋਟਲੀ ਲੈ ਕੇ ਅਸਮਾਨ ਵਿਚ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਦ ਉਸਨੂੰ ਜਬਰਦਸਤ ਭੁੱਖ ਲੱਗ ਗਈ। ਉਸਨੇ ਹੇਠਾਂ ਧਰਤੀ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ, ਇੱਕ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। “ਹੀਰੇ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਫਿਰ ਕਰਾਂਗੇ”। ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਹੋਰ ਉੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਉਹ ਛੱਡ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਇੱਕ ਨੇੜੇ ਦੇ ਦਰਖਤ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਪੋਟਲੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟਾਹਣੀ 'ਤੇ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਖਾਣ ਲਈ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਖਾਣਿਆਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਦਰਖਤ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਰਹੇ ਆਦਮੀ ਨੇ ਦਰਖਤ ਦੀ ਟਾਹਣੀ 'ਤੇ ਟੰਗੀ ਪੋਟਲੀ ਦੇਖੀ।

ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਸਾਰੀ ਲਾਠੀ ਨਾਲ ਪੋਟਲੀ ਹੇਠਾਂ ਲਾਹ ਲਈ। ਜਦ ਉਸਨੇ ਪੋਟਲੀ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰੀ ਤਾਂ ਉਹ ਦੇਖਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ। ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਹੀਰਾ ਪੋਟਲੀ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜੇਬ 'ਚ ਪਾ ਲਿਆ। ਪੋਟਲੀ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਭਰਕੇ ਮੁੜ ਟਾਹਣੀ 'ਤੇ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਉਸਨੇ ਏਨੀ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗ ਸਕਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਾਂ ਖਾ ਪੀ ਕੇ ਰੱਜ ਗਿਆ ਉਹ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਮੁੜ ਦਰਖਤ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਪੋਟਲੀ ਚੁੱਕੀ ਤੇ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ। ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਬਾਗ 'ਚ ਬੈਠੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪੋਟਲੀ ਫੜਾਈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਬੜੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਫੜੀ। ਇਹ ਤੇ ਉਹ ਜਾਣ ਹੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੂਰਜ ਵਲੋਂ ਹੀ ਆਈ ਹੈ। ਪਰ ਜਦ ਉਸਨੇ ਇਸਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀ ਤਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦੇਖਕੇ ਇਕਦਮ ਉਸਨੂੰ ਸਦਮਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਲਾਲ ਪੀਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਉਸਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਸੂਰਜ ਉਸਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਸਨੇ ਉਲਟਾ ਉਸ ਨਾਲ ਮਖੌਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਪੋਟਲੀ ਵਗਾਹ ਕੇ ਮਾਰੀ। ਆਪਣੇ ਮਹੱਲ ਅੰਦਰ ਚਲੀ ਗਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਦੇ ਬਾਹਰ ਨਾ ਆਈ। ਜਦੋਂ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਉਹ ਵੀ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਕੰਬਣ ਲੱਗਾ। ਉਹ ਏਨਾ ਗੁੱਸੇ 'ਚ ਸੀ ਕਿ ਜਦ ਉਸਨੇ ਕਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਾੜਵੀਂ ਨਿਗਾਹ ਸੁੱਟੀ, ਉਸਦੇ ਖੰਭ ਸੜ ਕੇ ਕਾਲੇ ਹੋ ਗਏ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਾਂ ਦੇ ਖੰਭ ਕਾਲੇ ਹਨ।

(ਜਗਬਾਣੀ 05.01.2008)

ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਿਲਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ

ਇੱਕ ਵੇਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਚੀਨ ਵਿਚ ਚਾਊ-ਇਨ ਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਕਲਾਸ 'ਚੋਂ ਅਕਸਰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਕਲਾਸ ਅਧਿਆਪਕ ਨੇ ਚਾਊ-ਇਨ ਬਾਰੇ ਪਰਿਸੀਪਲ ਕੋਲ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਰਿਸੀਪਲ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਕਾਲਜ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਸਨੇ ਚਾਊ ਦੇ ਘਰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪਰਿਸੀਪਲ ਨੂੰ ਕਾਲਜ ਆ ਕੇ ਮਿਲੇ। ਇਨ ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲੇ ਕਾਲਜ ਆਇਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਰਿਸੀਪਲ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਲੰਚ ਲਈ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਚਾਊ ਪਰਿਸੀਪਲ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਉਹ ਬੜੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਬੋਲਿਆ, “ਕਾਲਜ ਆਉਣ ਦਾ ਆਹ ਵੇਲਾ ਆ?”

“ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ, ਮਾਫ਼ ਕਰਨਾ। ਮੈਥੋਂ ਅੱਜ ਕਾਲਜ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੇਰ ਨਾਲ ਆ ਹੋਇਆ। ਮੇਰਾ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ। ਅੱਜ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਇੱਕ ਸੋਨੇ ਦਾ ਡਲ਼ਾ ਲੱਭ ਗਿਆ ਸੀ”, ਚਾਊ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਪਰਿਸੀਪਲ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਅੱਖਾਂ ਅੱਡ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਸੋਨੇ ਦਾ ਡਲ਼ਾ! ਤੂੰ ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਕਰੇਂਗਾ?”

“ਇਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਘਰ ਖਰੀਦਾਂਗਾ, ਕੁਝ ਖੇਤ ਜ਼ਮੀਨ ਲਵਾਂਗਾ, ਕੁਝ ਪਸ਼ੂ ਡੰਗਰ ਲੈਣ ਦਾ ਵੀ ਖਿਆਲ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਖੋਚਲ ਕੀਤੀ ਆ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਰਕਮ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।”

ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਪਰਿਸੀਪਲ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਬਾਗੋ ਬਾਗ ਹੋ ਗਿਆ।

ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਅੱਜ ਲੰਚ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ਼ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ!” ਚਾਊ ਮੰਨ ਗਿਆ, ਪਰਿਸੀਪਲ ਨਾਲ਼ ਉਸਦੇ ਘਰ ਚਲਿਆ ਗਿਆ।

ਹਾਬੜਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਣਾ ਖਾਧਾ। ਪਰਿਸੀਪਲ ਚਾਊ ਵੱਲ ਵੇਖਦਾ ਰਿਹਾ। ਖਾਣੇ ਨੂੰ ਅਜੇ ਛੋਹਿਆ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਏਹੀ ਗੱਲ ਘੁੰਮੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਸੋਨੇ ਦੇ ਉਸ ਡਲੇ ਨੂੰ ਵੇਚ ਕੇ ਚਾਊ ਉਸਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਰਕਮ ਦੇਵੇਗਾ। ਪਰਿਸੀਪਲ ਧਾਨ ਦਾ ਇੱਕ ਖੇਤ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਖਾਹਸ਼ਮੰਦ ਸੀ। ਉਹ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਰਕਮ ਇਹ ਖੇਤ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪਰਿਸੀਪਲ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਸੋਨੇ ਦੇ ਡਲੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇਗਾ।” ਉਹ ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਵਹਿਣ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਂ ਚਾਊ ਇਕਦਮ ਬੋਲਿਆ, “ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਅਜੇ ਮੌਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਨੂੰ ਜਗਾਉਣ ਲਈ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਝੰਜੋੜਿਆ, ਇਹ ਡਲਾ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਿਆ।”

ਪਰਿਸੀਪਲ ਚੀਕਿਆ, “ਕੀ? ਤੇਰਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਸੁਫਨਾ ਹੀ ਸੀ।” ਚਾਊ ਨੇ ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ।

ਪਰਿਸੀਪਲ ਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਆਇਆ, ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਗੁੱਸੇ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਇਆ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਬੇਟੇ! ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਸੁਫਨੇ ਵਿਚ ਵੀ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਉਮੀਦ ਅਤੇ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਤੈਨੂੰ ਸੱਚੀਂ ਹੀ ਕੋਈ ਸੋਨੇ ਦਾ ਡਲਾ ਮਿਲੇ, ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰੇਂਗਾ। ਹੁਣ ਤੂੰ ਚਲਾ ਜਾ।” ਚਾਊ ਦੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਪਰਿਸੀਪਲ ਨੂੰ ਚੇਤਾ ਆਇਆ ਕਿ ਉਸਨੇ ਚਾਊ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜ ਕੇ ਕਿਉਂ ਬੁਲਾਇਆ।

ਦੈਂਤ, ਚੋਰ ਅਤੇ ਪਾਵਨ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਗਾਂ

ਇੱਕ ਵੇਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇੱਕ ਪਾਵਨ ਪੁਰਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਚੇਲੇ ਸਨ। ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਉਸਦੀ ਬੜੀ ਮਾਨਤਾ ਸੀ। ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਉਸਦੇ ਚੇਲੇ ਉਸਨੂੰ ਭੇਟਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਕੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇੱਕ ਚੋਰ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਗਾਂ ਭੇਟਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਚੋਰ ਨੇ ਜਦ ਗਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਸਧਾਰਨ ਆਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ। ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ ਇਸ ਪਸ਼ੂ ਨੂੰ ਇਸ ਰਾਤ ਹੀ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

ਉਸ ਰਾਤ ਜਦੋਂ ਉਹ ਚੋਰ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਰਾਹ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਮਿਲਿਆ। ਚੋਰ ਇਕਦਮ ਪਛਾਣ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਇੱਕ ਦੈਂਤ ਦੇ ਭੇਸ ਵਿਚ ਸੀ। ਚੋਰ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ, “ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ?” ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। “ਜਿੱਦਾਂ ਕਿ ਤੂੰ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾ ਹੀ ਲਿਆ ਹੋਏਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਇੱਕ ਦੈਂਤ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਸ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਘਰ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਉਸਦਾ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਬੜਾ ਪਰਭਾਵ ਹੈ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਨੇਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਨਸੀਅਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ।”

“ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ”, ਚੋਰ ਨੂੰ ਦੈਂਤ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ।

“ਮੈਂ ਵੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ”, ਚੋਰ ਨੇ ਕਿਹਾ।

“ਕੀ ਕਰਨ?” ਦੈਂਤ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਾ।

“ਉਸਦੀ ਗਾਂ ਚੋਰੀ ਕਰਨ”, ਚੋਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ।

ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਦੈਂਤ ਨੇ ਚੋਰ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ ਜੱਫੀ ਪਾ ਲਈ। “ਬਹੁਤ ਔਛਾ! ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਇਸ ਇਰਾਦੇ 'ਤੇ ਬੜਾ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ।”

ਰਾਹ 'ਚ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਉਹ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਖਾਤਰ ਆਪਣੀਆਂ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਕਰਤੂਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾਉਣ ਲੱਗੇ ਪਰ ਜਿਉਂ ਹੀ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਘਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਉਦਾਸ ਚੁੱਪ ਵੱਟ ਲਈ। ਦੈਂਤ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ, “ਜੇ ਇਸ ਚੋਰ ਨੇ ਗਾਂ ਨੂੰ ਲਿਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਜਗਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਮਦਦ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੋਰ ਪਾਏਗਾ। ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਉਥੋਂ ਭੱਜਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਚੋਰ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ, “ਜੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਨੇ ਇਸ ਦੈਂਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਲਿਆ ਤਾਂ ਵੀ ਉਹ ਮਦਦ ਲਈ ਰੌਲੀ ਪਾਏਗਾ। ਤੇ ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਗਾਂ ਚੋਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਇਥੋਂ ਨੱਸਣਾ ਪਵੇਗਾ।”

ਦੈਂਤ ਚੋਰ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ, ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਮੇਰਾ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਤੂੰ ਵੀ ਆ ਜਾਵੀਂ ਅਤੇ ਗਾਂ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਵੀਂ।”

ਚੋਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਚੰਗਾ ਇਹ ਹੋਊਗਾ ਜੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਾਂ ਚੋਰੀ ਕਰ ਲਵਾਂ।” ਚੋਰ ਅਤੇ ਦੈਂਤ ਦੋਵੇਂ ਬਹਿਸ਼ਣ ਲੱਗ ਪਏ ਤੇ ਫਿਰ ਗਾਲ਼ੀ ਗਲੋਚ ਹੁੰਦੇ ਹੁਰਾ ਮੁੱਕੀ ਹੋ ਪਏ। ਦੈਂਤ ਉੱਚੀ ਦੇਣੀ ਚਿਲਾਇਆ, “ਚੋਰ! ਚੋਰ! ਜਾਗੋ! ਸਾਰੇ ਜਾਗੋ! ਇਹ ਆਦਮੀ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਆਇਆ ਹੈ!” ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਚੋਰ ਵੀ ਚੀਕਿਆ, “ਦੇਖਿਓ, ਇਥੇ ਦੈਂਤ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਨ ਲਈ

ਆਇਆ ਹੈ।”

ਇਹ ਰੋਲਾ ਰੱਪਾ ਸੁਣਕੇ ਲੋਕੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਦੋਨਾਂ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਹੀ ਖਰਾਬ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਨਾ ਦੈਂਤ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਚੋਰ ਗਾਂ ਚੋਰੀ ਕਰ ਸਕੇਗਾ ਤੇ ਫਿਰ ਕੀ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਜਿੱਧਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਰਾਹ ਮਿਲਿਆ, ਭੱਜ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ।

ਵਡਮੁੱਲੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ

ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਆਤੂ ਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕਿਸੇ ਮੁਹਿਮ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਇੱਕ ਯਾਤਰੂ ਆਤੂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਜਿੱਥੇ ਪਿਆਜ਼ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਆਤੂ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਚਿੱਲਾਇਆ, “ਕੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ? ਪਿਆਜ਼ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ? ਕੀ ਉੱਥੇ ਪਿਆਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ? ਪਿਆਜ਼ਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਸੁਆਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਲੋਕ ਖਾਣਾ ਕਿਵੇਂ ਖਾ ਸਕਦੇ ਹਨ?”

ਆਤੂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਅਨਜਾਣ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪਿਆਜ਼ ਨਾਲ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਕਰਾਏਗਾ। ਉਸਨੇ ਪਿਆਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਇੱਕ ਰੇਹੜਾ ਖਰੀਦਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵੱਲ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਰਾਜੇ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਹਾਜ਼ਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਆਤੂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, “ਮੈਂ ਇੱਕ ਅਨੋਖੀ ਸਬਜ਼ੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ ਜਿਹੜੀ ਆਪਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਸੁਆਦ ਬਹੁਤ ਵਧਾਏਗੀ।” ਰਾਜਾ ਮੰਨ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਲਾਂਗਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸਨੇ ਆਤੂ ਨੂੰ ਸਖਤ ਤਾੜਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਬਜ਼ੀ ਖਾ ਕੇ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਆਪਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਪਿਆਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਸ਼ਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇੱਕ ਮਹਾਂਭੋਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਆਉਣ ਲਈ ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਾਣਾ ਖਾਧਾ, ਤਾਂ ਆਤੂ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਹੀ ਖਾਣੇ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਰ ਕੋਈ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸੀ ਕਿ ਅਗਾਂਹ ਤੋਂ ਉਹ ਪਿਆਜ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖਾਣਾ ਨਹੀਂ ਖਾ ਸਕਣਗੇ।

ਰਾਜਾ ਆਤੂ ਤੇ ਬੜਾ ਖੁਸ਼ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਆਤੂ ਨੂੰ ਜਿੰਨੇ ਉਹ ਪਿਆਜ਼ ਲਿਆਇਆ ਸੀ, ਉਂਨੇ ਹੀ ਤੋਲ ਦਾ ਸੋਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਆਤੂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਘਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਪੇਂਡੂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਬੰਦਾ ਮੋਠੂ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਆਤੂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ। “ਜੇ ਪਿਆਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਏਨੀ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਦਰਕ ਪ੍ਰਤੀ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਹੋਏਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਤਾਂ ਖਾਣੇ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਬੂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਰਾਜਾ ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਹੀਰੋ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ ਦੇਵੇਗਾ।”

ਸੋ ਮੋਠੂ ਅਦਰਕ ਦੀਆਂ ਦਸ ਬੋਰੀਆਂ ਰੇਹੜੇ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਉਸੇ ਹੀ ਰਾਜੇ ਕੋਲ ਆ ਗਿਆ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਰਜਾ ਨੂੰ ਅਦਰਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਨੇ ਅਦਰਕ ਨਾਲ ਪਕਾਏ ਗਏ ਖਾਣੇ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਨੂੰ ਚੱਖਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਖਾਣੇ ਦੇ ਸੁਆਦ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਦੇ ਪੁਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਖਾਣੇ ਨੂੰ ਪਿਆਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਖਾਣੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਸੁਆਦੀ ਕਿਹਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੋਠੂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਇਹ ਉਮੀਦ ਸੀ, ਰਾਜੇ ਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਮੋਠੂ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਹਿੰਗੇ ਕਿਸੇ ਤੋਹਫੇ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹਿਆ।

ਇੱਕ ਲੰਮੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਮਗਰੋਂ ਰਾਜੇ ਨੇ ਮੋਠੂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਅਦਰਕ ਦੇ ਤੋਹਫੇ ਲਈ ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਰਾਜ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀਮਤੀ ਵਸਤੂ ਦਾ ਤੋਹਫਾ ਦੇ ਕੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤੇ ਫਿਰ ਰਾਜੇ ਨੇ ਮੋਠੂ ਨੂੰ ਪਿਆਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਦਸ ਬੋਰੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

ਮੱਛ ਰਾਜਕੁਮਾਰ

ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਇੱਕ ਜੋਰਾਵਰ ਸੁਲਤਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਉਹਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਖਾਣੇ 'ਚ ਮੱਛੀ ਪਰੋਸੀ ਜਾਏ। ਰਸੋਈ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਨੌਕਰਾਣੀ ਮੱਛੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕੀ ਦੇਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਊਂਟਰ ਤੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਲੂਕ ਅਤੇ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਮੱਛ ਫੜਫੜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨੌਕਰਾਣੀ ਨੂੰ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਜੀਵ 'ਤੇ ਤਰਸ ਆ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਮੱਛ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੋਲੇ ਵਿਚ ਪਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਲੈ ਗਈ ਪਰੰਤੂ ਹਰ ਇੱਕ ਦੀ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਾ ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਮੱਛ ਦਿਨ ਬਦਿਨ ਬੜਾ ਅਤੇ ਭੱਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਖਰਕਾਰ ਸੁਲਤਾਨ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਨੇ ਮਹੱਲ ਦੇ ਬਾਗ 'ਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਤਲਾ ਬਣਵਾਇਆ। ਮੱਛ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਪਾਣੀ 'ਚ ਲੈ ਆਂਦਾ। ਉਹ ਮੱਛ 'ਚ ਏਨੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਉਹ ਦਿਨ 'ਚ ਦੋ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਮੱਛ ਨੂੰ ਖਾਣਾ ਖੁਆਉਣ ਲੱਗੀ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੱਛ ਬੜਾ ਉਦਾਸੀ 'ਚ ਬੋਲਿਆ, “ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਇਕੱਲਾ ਅੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਵਿਆਹ ਰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।” ਸੁਲਤਾਨ ਦੀ ਘਰ ਵਾਲੀ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਈ। ਫਿਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੇ ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹੇ ਭੇਜੇ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੱਛ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਮਹੱਲਾਂ 'ਚ ਰਹਿਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਕੁੜੀ ਅੱਗੇ ਨਾ ਆਈ।

ਪਰ ਕਿਸੇ ਦੁਰਾਡੇ ਦੇਸ 'ਚ ਇੱਕ ਬੁੱਢੀ ਔਰਤ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਸਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਮਿੱਠੇ ਸੁਭਾ ਦੀ ਇੱਕ ਮਤਰੇਈ ਧੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੱਪੜੇ ਲੀੜੇ ਦਰਿਆ ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ ਕਿ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਮੱਛ ਨਾਲ ਸ਼ਾਦੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਾਹੀ ਮਹੱਲਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸਫਰ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਏ।

ਬੜੇ ਉਦਾਸ ਮਨ ਨਾਲ ਕੁੜੀ ਨੇ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਮੰਨ ਲਿਆ।

ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਲਈ ਉਹ ਦਰਿਆ ਕੰਢੇ ਚਲੀ ਗਈ ਅਤੇ ਰੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਦਾ ਡੁਸਕਣਾ ਸੁਣਕੇ ਇੱਕ ਬੜਾ ਸਾਰਾ ਡੱਡੂ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਪੱਥਰ ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬੜੀ ਸ਼ਾਂਤ ਅਵਾਜ਼ 'ਚ ਉਸਨੂੰ ਰੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ। ਜਦ ਡੱਡੂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ, ਉਸਨੇ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਰੋੜੇ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਜਦੋਂ ਤੇਰਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੱਛ ਪਾਣੀ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਕੰਢੇ ਤੇ ਆਵੇ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਰੋੜਾ ਉਹਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਸੁੱਟ ਦੇਈਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਕਰੀਂ। ਉਹ ਮੋਹਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਹੈ।

ਆਖਰਕਾਰ ਕੁੜੀ ਮਹਿਲੀਂ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਰਸਮੀ ਵਿਆਹ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਤਲਾ ਨੇੜੇ ਬੈਠ ਗਈ ਅਤੇ ਭੱਦੇ ਜਿਹੇ ਮੱਛ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਮੱਛ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਪਾਣੀ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ, ਕੁੜੀ ਨੇ ਮੱਛ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਰੋੜਾ ਸੁੱਟਿਆ। ਮੱਛ ਪਾਣੀ 'ਚ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਕੁਝ ਹੀ ਮਿੰਟਾਂ 'ਚ ਇਸਨੇ ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਉਤਾਹ ਸਿਰ ਚੁੱਕਿਆ। ਕੁੜੀ ਨੇ

ਦੂਜਾ ਰੋੜਾ ਵੀ ਮੱਛ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ। ਮੱਛ ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਗਿਆ ਪਰ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੁੱਦਿਆ। ਕੁੜੀ ਨੇ ਤੀਜਾ ਰੋੜਾ ਵੀ ਮੱਛ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰੀ ਮੱਛ ਪਾਣੀ 'ਚ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਗਰਜਵੀਂ ਅਵਾਜ਼ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਕੁੜੀ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਨਾ ਰੱਖ ਸਕੀ।

ਜਦੋਂ ਟਿਕ ਟਿਕਾ ਹੋਇਆ, ਕੁੜੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਅਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਚਾਹ ਕੇ ਲੜਕੀ ਵੱਲ ਮੁਸਕਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਅਨੰਦਪੂਰਵਕ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ।

ਅੱਧੋ ਅੱਧ

ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇੱਕ ਮਛੇਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਨਾਂ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਸੀ। ਉਹ ਮੱਛੀਆਂ ਵੇਚਕੇ ਜੋ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਂਦਾ, ਉਸਦੇ ਨਾਲ਼ ਆਪਣੇ ਟੱਬਰ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਦਿਆਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਮੱਛੀ ਉਸਦੇ ਜਾਲ਼ ਵਿਚ ਫਸ ਗਈ। ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਮੱਛੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜਿਮੀਦਾਰ ਦੀ ਹਵੇਲੀ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਉਸਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਜਿਮੀਦਾਰ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਮੱਛੀ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕਾਫੀ ਸਾਰਾ ਇਨਾਮ ਵੀ ਦੇਵੇਗਾ।

ਉਹ ਤੇਜ਼ ਤੇਜ਼ ਹਵੇਲੀ ਕੋਲ਼ ਪੁੱਜਿਆ। ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਹੀ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਮਛੇਰੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਮਿੰਨਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦੇਵੇ। ਉਸਨੇ ਜਿਮੀਦਾਰ ਨੂੰ ਮੱਛੀ ਦੇਣੀ ਹੈ। ਉਹ ਮੱਛੀ ਦੇਖਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਣਗੇ। ਇਨਾਮ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣਕੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਲਾਲਚ ਜਾਗ ਪਿਆ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, “ਠੀਕ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਉਸਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਜੋ ਵੀ ਇਨਾਮ ਮਿਲੇਗਾ, ਉਹ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਨਾਲ਼ ਅੱਧੋ ਅੱਧ ਕਰੇਗਾ।” ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ ਪਰੰਤੂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਗੁੱਸਾ ਪੀ ਗਿਆ।

ਹਵੇਲੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਉਸਨੇ ਜਿਮੀਦਾਰ ਨੂੰ ਮੱਛੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮੱਛੀ ਦੇਖਕੇ ਜਿਮੀਦਾਰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਸਨੇ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, “ਤੈਨੂੰ ਕੀ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ?” ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, “ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੀ ਪਿੱਠ ਤੇ ਸੌ ਕੋੜੇ ਮਾਰ ਦਿਓ।” ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ। ਜਿਮੀਦਾਰ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ “ਤੂੰ ਇਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਨਾਮ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਏਂ?” ਫਿਰ ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ

ਕਿ “ਤੁਹਾਡੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਨੇ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖੀ ਸੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦਿਓਗੇ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਅੱਧੇ ਅੱਧ ਉਸ ਨਾਲ ਵੰਡਾਂਗਾ। ਜਿਮੀਦਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸੁਣਕੇ ਬਹੁਤ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ। ਉਹ ਮਛੇਰੇ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸਮਝ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਸੌ ਕੋੜੇ ਮਾਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮਛੇਰੇ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਇਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਘਰ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਿਆ।

ਉਹ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਲਾਲਚ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣੀ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਅੱਖ ਵਾਲੀ ਮਾਂ *

ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅੱਖ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਮਾਂ ਨਾਲ ਬੜੀ ਨਫਰਤ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਹਦੀ ਸ਼ਕਲ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਦੀ। ਮੇਰੀ ਲਈ ਉਹ ਬੜਾ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਟੱਬਰ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਲਈ ਉਹ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਲਈ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਸਕੂਲ 'ਚ ਆਈ। ਉਹਨੇ ਮੈਨੂੰ ਬੁਲਾਵਾ ਭੇਜਿਆ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। “ਉਹ ਏਦਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਿਉਂ ਕਰਦੀ ਹੈ?” ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਨਫਰਤ ਭਰੀ ਤੱਕਣੀ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਕਲਾਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਕੂਲ 'ਚ ਮੇਰਾ ਇੱਕ ਹਮਜ਼ਮਾਤੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਓਏ ਤੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅੱਖ ਹੀ ਏ।” ਮੈਂ ਧਰਤੀ 'ਚ ਨਿੱਘਰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਅੱਖੋਂ ਓਹਲੇ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਸੋ ਉਸ ਦਿਨ ਮੈਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਘੱਟ ਬੋਲਿਆ। “ਜੇ ਤੂੰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਏਂ ਕਿ ਮੁੰਡੇ ਮੇਰਾ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂ ਉਡਾਉਣ ਤਾਂ ਇਹਦੇ ਨਾਲੋਂ ਇਹ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੂੰ ਮਰ ਜਾਏਂ।” ਮਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਂ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਇੱਕ ਸਕਿੰਟ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਨਾ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਬੋਲਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਚੇਤ ਸੀ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣ ਦੇਣ ਨਾ ਰੱਖਾਂ।

ਸੋ ਮੈਂ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਵਿਆਹ ਕਰਾ ਲਿਆ। ਆਪਣਾ ਘਰ ਵੀ ਖਰੀਦ ਲਿਆ। ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਹੋ ਗਏ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖੁਸ਼ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਸੁੱਖ ਅਰਾਮ ਮੈਨੂੰ ਪਰਾਪਤ ਸਨ।

ਫਿਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮਾਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆ ਗਈ। ਉਹਨੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਪੋਤੇ ਪੋਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਦੇ ਮਿਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਲਾਗੇ ਖੜੀ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਉਹਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਹੱਸਣ ਲੱਗ ਪਏ, ਚੀਕਾਂ ਤੇ ਲੋਰਾਂ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਤੂੰ ਇੱਥੇ ਬਿਨ ਬੁਲਾਏ ਕਿਉਂ ਆ ਗਈ।” ਮੈਂ ਵੀ ਤਿੱਖੀ ਅਵਾਜ਼ 'ਚ ਚੀਕਿਆ, “ਤੇਰਾ ਮੇਰੇ ਘਰ ਆਉਣ ਦਾ ਹੋਸਲਾ ਕਿਵੇਂ ਪਿਆ। ਤੂੰ ਮੇਰੇ ਨਿਆਣਿਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਤੂੰ ਹੁਣੇ ਹੀ ਇਥੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਹ।”

ਮੇਰੇ ਇਹ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, “ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਅਫਸੋਸ ਹੈ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਗਲਤ ਸਰਨਾਂਵੇਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੋਵਾਂ।”

ਏਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਚਲੀ ਗਈ।

ਫਿਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਘਰ ਦੇ ਸਰਨਾਂਵੇਂ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਆਈ। ਮੇਰੇ ਸਕੂਲ 'ਚ ਸਾਰੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮਿਲਣ-ਸੰਮੇਲਨ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਕੋਲ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਬਿਜ਼ਨਿਸ ਟਰਿਪ 'ਤੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਸੰਮੇਲਨ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਮੈਂ ਉਤਸੁਕਤਾ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਗੁਆਂਢੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ (ਮੇਰੀ ਮਾਂ) ਤਾਂ ਮਰ ਗਈ ਸੀ।

ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਹੰਝੂ ਨਾ ਕਿਰਿਆ। ਗੁਆਂਢੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਫੜਾਈ। ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਆਂਢੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਦ ਕਦੀ ਉਹ (ਮੈਂ) ਆਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਦੇ ਦੇਈਂ। ਚਿੱਠੀ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, “ਮੇਰੇ ਬਹੁਤ ਹੀ

ਪਿਆਰੇ ਬੇਟੇ, ਮੈਂ ਹਰ ਵੇਲੇ ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਹੀ ਸੋਚਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਬਿਨਾਂ ਅਗਾਊਂ ਦੱਸੇ ਗਈ ਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ ਮੈਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਡਰ ਗਏ। ਜਦ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਤੂੰ ਸੰਮੇਲਨ 'ਤੇ ਆ ਰਿਹਾ ਏਂ ਤਾਂ ਸੁਣਕੇ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ। ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਬਿਸਤਰੇ 'ਚੋਂ ਉੱਠ ਵੀ ਨਾ ਸਕਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਦੁੱਖ ਤੇ ਅਫਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਤੂੰ ਬੜਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ ਰਹੀ। ਤੈਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਯਾਦ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾ ਸੀ, ਤੇਰਾ ਇੱਕ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੇਰੀ ਇੱਕ ਅੱਖ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਇੱਕ ਅੱਖ ਵਾਲਾ ਦੇਖ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦੀ। ਸੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਇਲਾਜ ਕਰਾਇਆ ਤੇ ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਅੱਖ ਤੈਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਤੇ ਬੜਾ ਮਾਣ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਮੇਰੇ ਲਈ ਤੇ ਮੇਰੀ ਥਾਵੇਂ ਉਸ ਅੱਖ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਬੇਟੇ! ਬਹੁਤ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ! ਤੇਰੀ ਮਾਂ!”

ਮੇਰੇ 'ਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਹੰਝੂਆਂ ਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਗ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਪਹਿਲੇ ਕੌਣ !

ਗੇਟ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਘੰਟੀ ਦਾ ਬਟਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦਬਾਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਕਮਰੇ 'ਚ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਦੇਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਘਰ ਦੇ ਮੋਹਰਲੇ ਲਾਨ 'ਚ ਚਿੱਟੀਆਂ ਦਾਹੜੀਆਂ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਬਜ਼ੁਰਗ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਸਦੀ ਪਛਾਣ 'ਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, “ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ। ਸੇਵਾ ਦੱਸੋ। ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤੇ ਭੁੱਖ ਪਿਆਸ ਲੱਗੀ ਹੋਊਗੀ। ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਓ। ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਖਾ ਪੀ ਲਓ।”

“ਕੀ ਘਰ ਵਾਲਾ ਘਰ ਹੈ?” ਉਹ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ।

“ਨਹੀਂ, ਉਹ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਜਲਦੀ ਆ ਜਾਊਗਾ”, ਉਹ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

“ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ”, ਉਹ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। “ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਉਡੀਕ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ।”

ਸ਼ਾਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਔਰਤ ਦਾ ਪਤੀ ਘਰ ਮੁੜ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਵਾਪਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ।

“ਜਾਹ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇ ਕਿ ਮੈਂ ਘਰ ਆ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਲਈ ਕਹੀਂ।”

ਉਹ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਿੰਨਾਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਲਈ ਸੱਦਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ, “ਅਸੀਂ ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ ਇੱਕਠੇ ਘਰ 'ਚ ਨਹੀਂ ਵੜਦੇ।”

“ਏਦਾਂ ਕਿਉਂ?” ਉਹ ਪੁੱਛਦੀ ਹੈ।

ਇੱਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, “ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਧਨ ਦੌਲਤ ਹੈ।” ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, “ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹੈ, ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਹੈ। ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰ ਲਉ ਕਿ ਸਾਡੇ ਤਿੰਨਾਂ ’ਚੋਂ ਕਿਸ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਚਾਹੋਗੇ।”

ਉਹ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਘਰ ਵਾਲਾ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। “ਕਿਆ ਬਾਤ ਹੈ! ਜੇ ਏਦਾਂ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਾਂ ਧਨ ਦੌਲਤ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਘਰ ਧਨ ਦੌਲਤ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਊਗਾ। ਉਹਨੂੰ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਦਿਓ।”

ਉਹ ਮੰਨਦੀ ਨਹੀਂ। “ਅਸੀਂ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦੇ।”

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੂੰਹ ਦੂਜੇ ਕਮਰੇ ’ਚ ਖੜੀ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਸੁਣਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਆਪਣਾ ਸੁਝਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। “ਕੀ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੁਲਾਉਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗਾ? ਸਾਡਾ ਘਰ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਏਗਾ।”

“ਆਪਾਂ ਆਪਣੀ ਨੂੰਹ ਦੇ ਸੁਝਾ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਈਏ”, ਘਰ ਵਾਲਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, “ਬਾਹਰ ਜਾਹ, ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਮਹਿਮਾਨ ਹੋ।”

ਉਹ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦੀ ਹੈ, “ਤੁਹਾਡੇ ’ਚੋਂ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਕੌਣ ਹੈ। ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਸਾਡਾ ਮਹਿਮਾਨ ਬਣਕੇ ਅੰਦਰ ਆ ਜਾਓ।”

ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੱਲ ਚੱਲਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਦੋ ਜਣੇ ਵੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਵੀ ਉਹਦੇ ਮਗਰ ਮਗਰ ਚੱਲਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਹ ਦੇਖਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, “ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਕਿਉਂ ਅੰਦਰ ਆ ਰਹੇ ਹੋ?” ਮੈਂ ‘ਤੇ ਸਿਰਫ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਹੀ ਅੰਦਰ ਬੁਲਾਇਆ ਸੀ।”

ਤਿੰਨੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ‘ਕੱਠੇ ਹੀ ਬੋਲ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, “ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਧਨ ਦੌਲਤ ਜਾਂ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਸੱਦਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ‘ਚੋਂ ਬਾਕੀ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਬਾਹਰ ਠਹਿਰਨਾ ਸੀ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਹ ਜਾਏਗਾ, ਅਸੀਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਜਿੱਥੇ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਧਨ ਦੌਲਤ ਅਤੇ ਕਾਮਯਾਬੀ ਵੀ ਹੈ।”

ਭੇਡ ਦੀ ਖੱਲ ਵਾਲਾ ਬਘਿਆੜ

ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਇੱਕ ਬਘਿਆੜ ਬਹੁਤ ਭੁੱਖਾ ਸੀ। ਤੁਰਦੇ ਫਿਰਦਿਆਂ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਖੇਤ 'ਚ ਭੇਡ ਦੀ ਖੱਲ ਮਿਲੀ। ਉਸ ਖੇਤ 'ਚ ਭੇਡਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਇੱਜੜ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਚਰਨ ਆਇਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬਘਿਆੜ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ, “ਜੇ ਮੈਂ ਭੇਡ ਦੀ ਇਸ ਖੱਲ 'ਚ ਵੜ ਜਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇੱਜੜ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਜਾਵਾਂ ਤਾਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਮੈਂ ਭੇਡਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਾੜੇ 'ਚ ਵੜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਇੱਕ ਭੇਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੌੜ ਜਾਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਪੇਟ ਭਰਕੇ ਖਾਵਾਂਗਾ।

ਸੋ ਉਹ ਭੇਡ ਦੀ ਖੱਲ 'ਚ ਵੜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਜੜ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਆਜੜੀ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਨੂੰ ਵਾੜੇ 'ਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਭੁੱਖਾ ਬਘਿਆੜ ਬੜੀ ਬੇਸਬਰੀ ਨਾਲ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਦੋਂ ਰਾਤ ਦਾ ਹਨੇਰਾ ਹੋਰ ਜਿਆਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਹ ਇੱਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਆਜੜੀ ਦਾ ਨੌਕਰ ਵਾੜੇ 'ਚ ਆ ਵੜਿਆ। ਉਸਦੇ ਮਾਲਕ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾ ਕੇ ਵਾੜੇ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਮੋਟੀ ਜਿਹੀ ਭੇਡ ਲੈ ਕੇ ਆ। ਉਹਦੇ ਘਰ ਅਚਾਨਕ ਪਰਾਹੁਣੇ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਭੇਡ ਦੀ ਖੱਲ ਦੇ ਭੇਸ 'ਚ ਬਘਿਆੜ ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਮੋਟੀ ਭੇਡ ਲੱਗੀ। ਨੌਕਰ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ ਅਤੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ। ਆਜੜੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਰਾਹੁਣਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਰਾਤ ਦੀ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਬਘਿਆੜ ਦਾ ਮੀਟ ਖਾਧਾ। ਤਾਂ ਹੀ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ : ਬੁਰੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਅੰਤ ਬੁਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਗਾਉਣ ਵਾਲਾ ਖੋਤਾ

ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਖੋਤੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਲਈ ਸਾਰਾ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬਹੁਤ ਸਖਤ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਬਦਲੇ 'ਚ ਉਸਨੂੰ ਖਾਣ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਦਾ। ਉਸਦਾ ਮਾਲਕ ਖੋਤੇ ਨੂੰ ਚਰਨ ਲਈ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਨੇੜੇ ਦੇ ਖੋਤਾਂ 'ਚ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਰਾਤ ਜਦੋਂ ਖੋਤਾ ਖੋਤ 'ਚ ਚਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉੱਥੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਇੱਕ ਗਿੱਦੜ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਪਾ ਲਈ। ਉਹ ਸਾਰੀ ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਖਾਂਦੇ ਵੀ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਗੱਲਾਂ ਬਾਤਾਂ ਵੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਉਹ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ। ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਇੱਕ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ।

ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁੰਦਰ, ਚਾਨਣੀ ਰਾਤ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਮਿੱਤਰ ਟੈਹਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਖੋਤੇ ਨੇ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਤੱਕਿਆ। ਅਕਾਸ਼ ਤਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਗਿੱਦੜ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਭਤੀਜੇ, ਤਾਰਿਆਂ ਭਰੇ ਅਸਮਾਨ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਚੰਦ ਵੱਲ ਤੱਕ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਗਾਉਣ ਨੂੰ ਚਿੱਤ ਕਰਦਾ। ਮੈਂ ਕੀ ਗਾਵਾਂ?”

ਗਿੱਦੜ ਨੇ ਗਧੇ ਨੂੰ ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ, “ਅੰਕਲ, ਜੇ ਤੂੰ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਗਾਇਆ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਜਾਗ ਆ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਮਾਰ ਕੁੱਟ ਕਰਕੇ ਨੀਲ ਪਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਸੋ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਗਾਈਂ। ਪਰ ਇਸ ਨੇਕ ਅਤੇ ਸਿਆਣੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਖੋਤੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੂੰਹ ਉੱਪਰ ਵੱਲ ਨੂੰ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਹਿਣਕਣ ਲੱਗਾ। ਗਿੱਦੜ ਤਾਂ ਸ਼ੂਟ ਵੱਟ ਖੋਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਦੌੜ ਗਿਆ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਵਾੜ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਖੋਤੇ ਦਾ ਇਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਖੋਤੇ ਦੇ ਹਿਣਕਣ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ, ਉਹ ਆਪਣੇ

ਨੌਕਰ ਨਾਲ ਦੌੜਕੇ ਖੇਤ 'ਚ ਜਾ ਵੜਿਆ ਅਤੇ ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਕੇ ਖੇਤੇ ਦਾ ਮਲੀਦਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਖੇਤੇ ਦੀ ਧੌਣ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਭਾਰਾ ਪੱਥਰ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਘਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਗਿਆ। ਖੇਤੇ ਨੇ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਘੜੀਸ ਕੇ ਖੇਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ।

ਗਿੱਦੜ ਖੇਤੇ ਵੱਲ ਦੇਖਕੇ ਹੱਸਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, “ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਹੀ ਤੇਰੀ ਅਵਾਜ਼ ਬੜੀ ਸੁਰੀਲੀ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਭਰੀ ਹੈ। ਤੇਰਾ ਇਹ ਹਾਰ ਕਿੰਨਾ ਸੁੰਦਰ ਹੈ।” ਖੇਤੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਉਸ ਕੋਲ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੀ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, “ਕੁਝ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਵਾਰੀ ਸੋਚੋ।”



ਸਕੂਲ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਉੱਥੇ ਦੀ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਤਕ ਦੀ ਸੌਖੀ ਪਹੁੰਚ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਨੁਵਾਦਤ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਮੈਂ ਪਰਲ ਸ. ਬੱਕ ਦੇ ਜਗਤ ਪਰਸਿੱਧ ਨਾਵਲ 'ਗੁੱਡ ਅਰਥ' ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਤੀ ਮੇਰੀ ਰੁਚੀ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸੋਵੀਅਤ ਸੰਘ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਪਰਕਾਸ਼ਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਯੋਗਦਾਨ ਰਿਹਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਛਪਿਆ ਵਡਮੁੱਲਾ ਸਾਹਿਤ। ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਮੈਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਮਿਲਿਆ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਲਿਖਣ ਲਈ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਕਾਲਜ 'ਚ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਕੁਝ ਕਹਾਣੀਆਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰ 'ਕੌਮੀ ਦਰਦ' 'ਚ ਵੀ ਛਪੀਆਂ। ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ/ਲਿਖਣ ਦੀ ਚੇਟਕ ਵਧਦੀ ਗਈ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ

ਹਾਜ਼ਰੀ ਰਜਿਸਟਰ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਕਰਨ ਦਾ ਜਨੂੰਨ ਸੀ। ਕੁਝ ਕਹਾਣੀਆਂ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਲੇਖ, ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ, ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਅਜੀਤ, ਅੱਜ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਜਗਬਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ 'ਚ ਵੀ ਛਪਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਪਰ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਨਾ ਦੇ ਸਕਿਆ। 1965 ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਕਿਤਾਬ 'ਹਾਥੀ ਦਾ ਅੰਡਾ' ਰਾਜਰੂਪ ਪਰਕਾਸ਼ਨ ਜਲੰਧਰ ਨੇ ਛਾਪੀ ਜਿਹੜੀ ਧੜਾਧੜਾ ਵਿਕ ਗਈ। ਪਰ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਕਾਪੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨਾ ਤੇ ਲਿਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੁਲਵਕਤੀ ਬਣ ਗਈ ਜਿਸਦਾ ਸਿੱਟਾ ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਇਸ ਸੰਗਰਹ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ/ਲਿਖਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਜਨਵਰੀ, 2010

ਜਲੰਧਰ।

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ



**ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ
ਬਠਿੰਡਾ।**